

Na temelju članka IV 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 71. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 3. i 10. veljače 2010. godine i na 43. sjednici Doma naroda, održanoj 23. veljače 2010. godine, usvojila je

ZAKON

O ZAŠTITI NOVIH BILJNIH SORTI U BOSNI I HERCEGOVINI

DIO PRVI

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

članak 1.
(Predmet Zakona)

(1) Zakonom o zaštiti novih biljnih sorti u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon), uređuju se postupci za zaštitu novih biljnih sorti, uvjeti, dodjela, način i postupak za zaštitu i trajanje oplemenjivačkog prava.

(2) Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja (u daljnjem tekstu: Uprava) jest tijelo ovlašteno za dodjelu oplemenjivačkog prava prema ovome Zakonu.

članak 2.
(Definicije)

(1) Izrazi upotrijebljeni u ovome Zakonu imaju sljedeća značenja:

a) "oplemenjivač" označava:

1) osobu koja je kreirala ili otkrila, razvila ili proizvela novu sortu neovisno ili zajedno s drugim osobama,

2) osobu koja je poslodavac gore spomenute osobe ili osobu koja je naručila njezin rad,

3) osobu koja je pravni sljednik osobe koja je kreirala ili otkrila, razvila ili proizvela novu sortu ili njegovog poslodavca;

b) "osoba" označava: fizičku ili pravnu osobu;

c) "oplemenjivačko pravo" označava oplemenjivačko pravo predviđeno ovim Zakonom;

d) "biljna sorta" označava: skupine bilja, unutar najniže botaničke sistematske jedinice, koju je, bez obzira na to ispunjava li druge uvjete zaštite, moguće:

1) okarakterizirati po osobinama koje potječu iz određenog genotipa ili kombinacije genotipova,

- 2) razlikovati od bilo koje druge skupine biljaka barem po jednoj od navedenih osobina, te
- 3) smatrati sistematskom jedinicom ukoliko se te osobine tijekom razmnožavanja ne mijenjaju;
- e) "zaštićena sorta" je sorta koja je zaštićena sukladno odredbama ovoga Zakona;
- f) "materijal zaštićene sorte" (u daljem tekstu: materijal) je:
- 1) materijal za razmnožavanje bilo koje vrste,
  - 2) požnjeveni ili ubrani materijal uključujući cijele biljke ili dijelove biljaka;
  - 3) bilo koji proizvod dobiven neposredno od požnjevenog ili ubranog materijala.
- g) "u osnovi izvedena sorta" je sorta izvedena od druge sorte ako se: može dobiti, na primjer, odabirom prirodnog ili umjetnog mutanta ili neke somaklonirane sorte, odabirom jedne jedinke sorte među biljkama izvorne sorte, povratnim križanjem ili preobražajem putem genetskog inženjeringa;
- h) "Upisnik zahtjeva za zaštitu prava oplemenjivača" je upisnik u koji se upisuju uredno podneseni zahtjevi za zaštitu prava oplemenjivača;
- i) "Upisnik prenesenog oplemenjivačkog prava" je upisnik u koji se upisuju prenesena oplemenjivačka prava;
- j) "Upisnik ustupljenog oplemenjivačkog prava" je upisnik u koji se upisuju ustupljena oplemenjivačka prava;
- k) "Upisnik zastupnika" je upisnik u koji se upisuju zastupnici oplemenjivačkih prava;
- l) "Upisnik zaštićenih biljnih sorti" je upisnik u koji se upisuju zaštićene biljne sorte i dodijeljena prava oplemenjivača;
- m) "ovlaštena institucija" je Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja;
- n) "UPOV" označava Međunarodnu uniju za zaštitu novih biljnih sorti;
- o) "država članica UPOV-a" označava državu potpisnicu Konvencije UPOV iz 1961. godine dokumenta iz 1972. ili dokumenta iz 1978. godine ili ugovornu stranku dokumenta iz 1991. koja će primjenjivati odredbe ove Konvencije;
- p) "teritorij" označava ugovorne stranke u slučaju države članice UPOV-a, teritorij te države, te u slučaju međuvladine organizacije teritorij na kojem se primjenjuje dotični sporazum.

POGLAVLJE II. POSEBNE ODREDBE

članak 3.

(Povjerenstvo za zaštitu novih biljnih sorti)

(1) Na prijedlog Uprave, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine rješenjem imenuje članove Povjerenstva za zaštitu novih biljnih sorti (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

(2) Povjerenstvo čine specijalisti iz područja zaštite biljnih sorti koje predlože nadležna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

(3) Povjerenstvo ima najviše pet članova.

(4) Povjerenstvo je nadležno za davanje stručnih mišljenja, prijedloga i praćenje stanja na području zaštite sorti bilja kao i davanje prethodne suglasnosti u postupku donošenja rješenja o stjecanju oplemenjivačkog prava.

članak 4.

(Rodovi i vrste koje će se štiti)

Ovaj Zakon primjenjivat će se na sve rodove i vrste bilja od datuma stupanja na snagu.

članak 5.

(Nacionalni tretman)

(1) Oplemenjivačko pravo stječe fizička osoba - državljanin Bosne i Hercegovine s prebivalištem u Bosni i Hercegovini ili pravna osoba sa sjedištem u Bosni i Hercegovini.

(2) Strana fizička ili pravna osoba ima jednak tretman u stjecanju i zaštiti oplemenjivačkog prava u Bosni i Hercegovini kao i državljani Bosne i Hercegovine, ako to proizlazi iz međunarodnih ugovora koji obvezuju Bosnu i Hercegovinu.

(3) Bilo koja država koja državljanima Bosne i Hercegovine pruža nacionalni tretman, iako nije članica UPOV-a, imat će isti nacionalni tretman u Bosni i Hercegovini.

(4) Strane pravne i fizičke osobe u postupku pred ustanovom koja obavlja poslove zaštite sorti, tijelima državne uprave i sudovima putem ovlaštenog zastupnika ostvaruju ista prava iz ovoga Zakona kao domaće pravne ili fizičke osobe u postupku zaštite sorte.

DIO DRUGI

POGLAVLJE III. UVJETI ZA DODJELU OPLEMENJIVAČKOG PRAVA

članak 6.

(Uvjeti za dodjelu oplemenjivačkog prava)

(1) Sorta je zaštićena stjecanjem oplemenjivačkog prava.

(2) Oplemenjivačko pravo bit će dodijeljeno ako je sorta:

- a) nova;
- b) različita;
- c) ujednačena;
- d) stabilna i
- e) označena imenom sukladno odredbama ovoga Zakona.

(3) Dodjela oplemenjivačkog prava neće podlijegati nikakvim dodatnim ili drukčijim uvjetima ako je sorta označena nazivom sukladno odredbama ovoga Zakona, te ukoliko podnositelj zahtjeva udovoljava formalnostima predviđenim ovim Zakonom i ukoliko je platio predviđene naknade.

članak 7.
(Novina sorte)

(1) Sorta se smatra novom ako na dan podnošenja zahtjeva za dodjeljivanje oplemenjivačkog prava oplemenjivač drugim osobama nije prodao ili na drugi način stavio na raspolaganje reproduksijski ili ubrani materijal sorte, ili dao suglasnost na to, u svrhu iskorištavanja sorte:

- a) na teritoriju Bosne i Hercegovine godinu dana prije nego što je podnesen zahtjev i
- b) na teritoriju izvan Bosne i Hercegovine četiri godine ili u slučaju sorti drveća ili vinove loze - šest godina do datuma podnošenja zahtjeva.

(2) Ako se ovaj Zakon, sukladno članku 4. ovoga Zakona, primjenjuje na biljni rod ili sortu na koju se ranije nije primjenjivao, smatrat će se da sorte koje pripadaju tom biljnom rodu ili sorti ispunjavaju uvjete novine određene u stavku (1) ovoga članka, čak i ako su prodane ili na drugi način stavljene na raspolaganje, kako je opisano u tom stavku, u Bosni i Hercegovini u roku od četiri godine do dana podnošenja zahtjeva ili u slučaju sorti drveća ili vinove loze - u roku od šest godina do spomenutog datuma.

(3) Odredba navedena u stavku (2) ovoga članka bit će primjenjiva samo na zahtjeve za zaštitu oplemenjivačkog prava koji su najkasnije podneseni u roku od godinu dana nakon primjene odredaba ovoga Zakona na dotične rodove ili sorte.

(4) Do gubitka odrednice "nova" ne dolazi ako se:

- a) sorta stavlja na raspolaganje drugima u svrhu ispitivanja ne uključujući neki drugi oblik iskorištavanja sorte;
- b) prodaje ili stavlja na raspolaganje drugima bez pristanka oplemenjivača;
- c) prodaje ili stavlja na raspolaganje drugima kao dio ugovora za prijenos prava na pravne sljednike;

d) prodaje ili stavlja na raspolaganje drugima kao dio ugovora prema kojem osoba umnožava reprodukcijski materijal sorte u ime oplemenjivača, pri čemu ugovor predviđa da se vlasništvo nad reproduciranim materijalom vraća oplemenjivaču;

e) prodaje ili stavlja na raspolaganje drugima kao dio ugovora prema kojem osoba provodi testiranje na terenu ili u laboratoriju, ili ispitivanja malog opsega u svrhu procjene sorte;

f) prodaje ili stavlja na raspolaganje drugima kao dio ispunjavanja zakonske ili administrativne obveze, posebice u vezi s biološkom sigurnošću ili unosom sorti u službeni katalog sorti koje su dobile odobrenje za prodaju;

g) prodaje ili stavlja na raspolaganje drugima ubranog materijala koji je nusproizvod ili višak proizvoda nastao tijekom stvaranja sorte ili aktivnosti navedenih u toč. od d) do f) ovoga stavka, pod uvjetom da se spomenuti materijal prodaje ili stavlja na raspolaganje bez identifikacije sorte u svrhu potrošnje i

h) stavlja na raspolaganje drugima u svrhu izlaganja sorte na službenoj ili službeno priznatoj izložbi.

(5) Sjemenski materijal sorte koja se stalno koristi za oplemenjivanje druge nove sorte odnosno križanaca smatrat će se stavljanjem na raspolaganje za ostvarenje dobiti ako se bilje ili njihovi dijelovi koji pripadaju drugoj sorti stavljaju u promet na tržište.

članak 8.

(Različitost sorte)

(1) Sorta se smatra različitom ako se jasno razlikuje od bilo koje druge općepoznate sorte do dana podnošenja zahtjeva. Podnošenje zahtjeva za dodjelu oplemenjivačkog prava ili za unos neke druge sorte u službeni popis sorti (upisnik) u bilo kojoj državi posebice će se smatrati da čini tu drugu sortu općepoznatom do dana podnošenja zahtjeva, pod uvjetom da taj zahtjev dovodi do dodjele oplemenjivačkog prava ili upisa spomenute sorte u službeni upisnik sorti, ovisno o slučaju.

(2) Odredbe stavka (1) ovoga članka odnose se na sorte koje se na temelju podnesenih zahtjeva nalaze u postupku priznavanja ili zaštite sorti u Bosni i Hercegovini ili u bilo kojoj drugoj državi.

članak 9.

(Ujednačenost sorte)

Sorta će se smatrati ujednačenom ako je, unatoč odstupanjima koja se mogu očekivati od pojedinih obilježja tijekom njenog razmnožavanja, dovoljno ujednačena u svojim bitnim svojstvima.

članak 10.

(Postojanost sorte)

Sorta će se smatrati postojanom ako se njena bitna razlikovna svojstva ne mijenjaju nakon više uzastopnih umnožavanja ili u slučaju pojedinog ciklusa razmnožavanja na kraju svakog takvog ciklusa.

POGLAVLJE IV. POSTUPAK ZA DODJELU OPLEMENJIVAČKOG PRAVA

članak 11.

(Pokretanje postupka)

(1) Dodjela oplemenjivačkog prava ostvaruje se u upravnom postupku koji vodi Uprava.

(2) U drugim pitanjima, koja nisu uređena ovim Zakonom, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07 i 93/09).

(3) Postupak dodjele oplemenjivačkog prava pokreće se podnošenjem zahtjeva za dodjelu prava oplemenjivača biljne sorte Upravi.

(4) Ako je zahtjev za dodjelu oplemenjivačkog prava podnijelo više oplemenjivača, rješenjem se priznaje oplemenjivačko pravo svakom od oplemenjivača.

(5) Rješenjem iz stavka (4) ovoga članka ne mogu se utvrditi međusobna prava oplemenjivača.

(6) Postupak za dodjelu oplemenjivačkog prava pokreće se podnošenjem zahtjeva i izvan Bosne i Hercegovine ako je tako određeno međunarodnim ugovorom kojem je pristupila Bosna i Hercegovina.

(7) Pravomoćno priznata prava iz zahtjeva iz stavka (6) ovoga članka izjednačena su s pravima koja su priznata na temelju zahtjeva unutar Bosne i Hercegovine, osim ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

(8) Uprava javno objavljuje zahtjev za dodjelu oplemenjivačkog prava kao i svako povlačenje ili odbijanje zahtjeva.

članak 12.

(Podnošenje zahtjeva)

(1) Datum podnošenja zahtjeva za dodjelu oplemenjivačkog prava bit će datum zaprimanja propisno podnesenog zahtjeva. Zahtjev se podnosi napisan na jednom od jezika u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini i jednim pismom. Oplemenjivač ili njegov ovlaštenu zastupnik uz zahtjev za dodjelu oplemenjivačkog prava dužan je priložiti dokumentaciju o sorti prema odredbama ovoga Zakona.

(2) Uz podnošenje zahtjeva, oplemenjivač je dužan dostaviti dokaz o uplati administrativne pristojbe i posebnih troškova postupka. Uprava će posebnim podzakonskim aktom propisati visinu posebnih troškova.

(3) Uprava ne smije odbiti dodjelu oplemenjivačkog prava ili ograničiti njegovo trajanje na temelju toga što zaštita iste sorte nije zatražena ili je odbivena ili je istekla u nekoj drugoj državi ili međuvladinoj organizaciji.

(4) Uprava propisuje sadržaj i način vođenja Upisnika zahtjeva za zaštitu prava oplemenjivača.

(5) Uz zahtjev iz stavka (1) ovoga članka za stjecanje oplemenjivačkog prava dostavlja se i određena količina reproduksijskog materijala za sortu za koju se traži oplemanjivačko pravo.

(6) Reprodukcijski materijal i priložena dokumentacija smatraju se službenom tajnom i s njima se postupa kao s povjerljivim podacima.

članak 13.

(Uvjeti upisa u Upisnik zahtjeva)

(1) Nakon podnošenja zahtjeva za stjecanja oplemenjivačkog prava, Uprava provjerava jesu li ispunjeni uvjeti za upis u Upisnik zahtjeva.

(2) Ako zahtjev ispunjava propisane uvjete za stjecanje oplemenjivačkog prava, upisuje se u Upisnik zahtjeva s datumom podnošenja, a podnositelju se izdaje potvrda.

(3) Ako zahtjev ne ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom, Uprava će pismenim putem pozvati podnositelja da otkloni nedostatke u roku koji neće biti duži od tri mjeseca računajući od dana dostave poziva za otklanjanje uočenih nedostataka.

(4) Ako podnositelj zahtjeva otkloni nedostatke u danome roku navedenom u stavku (3) ovoga članka, prijava se upisuje u Upisnik zahtjeva s datumom zaprimanja akta kojim su otklonjeni nedostaci.

(5) Ako podnositelj zahtjeva ne otkloni nedostatke u danome roku, zahtjev se zaključkom odbacuje.

(6) Ako su plaćeni troškovi javne objave zahtjeva za stjecanje oplemenjivačkog prava u Upravi, zahtjev se nakon isteka roka od tri mjeseca od dana njegovog podnošenja objavljuje i postaje dostupan svakoj zainteresiranoj osobi.

(7) Zahtjev iz stavka (6) ovoga članka sadrži podatke o datumu podnošenja, imenu i adresi podnositelja, te o imenu i svojstvima sorte.

članak 14.

(Pravo prvenstva)

(1) Svaki oplemenjivač koji je propisno podnio zahtjev za stjecanje oplemenjivačkog prava u jednoj od država članica UPOV-a ("prvi zahtjev") za istu će sortu uživati pravo prvenstva kod Uprave tijekom razdoblja od 12 mjeseci, a to se razdoblje računa od datuma podnošenja prvog zahtjeva.

(2) Na zahtjevu iz članka 12. ovoga Zakona zabilježit će se dan i sat njegovog podnošenja, što se navodi i u potvrdi o prijmu zahtjeva koja se izdaje podnositelju.

(3) Da bi koristio pravo prvenstva, oplemenjivač se u zahtjevu koji podnosi Upravi treba pozvati na pravo prvenstva prvog zahtjeva sukladno odredbama stavka (1) ovoga članka.

Uprava će od oplemenjivača zahtijevati da u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva Upravi dostavi ovjerene preslike dokumenata od tijela

kojemu je podnesen prvi zahtjev, te uzorke ili druge dokaze da je sorta koja je predmetom obaju zahtjeva ista.

(4) Oplemenjivač može, nakon isteka roka iz stavka (1) ovoga članka ili ako je prvi zahtjev za stjecanje oplemenjivačkog prava u prvoj zemlji prijave odbijen ili povučen, u odgovarajućem vremenu nakon odbijanja ili povlačenja, u daljnjem razdoblju od dvije godine dostaviti Upravi sve potrebne informacije, dokumente ili materijale zahtijevane u svrhu provjere sukladno članku 15. ovoga Zakona.

(5) U slučaju nastanka promjene tijekom razdoblja predviđenog u stavku (1) ovoga članka kao što je podnošenje drugog zahtjeva ili objavljivanje ili korištenje sorte koja je predmetom prvog zahtjeva, te promjene neće biti osnova za odbijanje naknadnog zahtjeva. Isto tako, takve promjene neće biti povod za bilo kakvo pravo treće strane.

članak 15.

(Razmatranje zahtjeva radi izvođenja dokaza za stjecanja oplemenjivačkog prava)

(1) Svaka odluka o dodjeli oplemenjivačkog prava zahtijeva razmatranje sukladno uvjetima propisanim u članku 6. ovoga Zakona.

(2) Tijekom razmatranja uvjeta iz stavka (1) ovoga članka Povjerenstvo može uzgojiti dotičnu sortu povjeravajući to ovlaštenom/akreditiranom laboratoriju ili provoditi druga potrebna ispitivanja, ili uvažiti rezultate ispitivanja u Bosni i Hercegovini i drugim zemljama.

(3) Povjerenstvo traži od oplemenjivača dostavu svih potrebnih informacija, dokumenata i materijala u smislu odredaba navedenih u st. (1) i (2) ovoga članka.

(4) Povjerenstvo sve odluke dostavlja Upravi.

članak 16.

(Rješenje o dodjeli oplemenjivačkog prava)

(1) Rješenje o dodjeli oplemenjivačkog prava Uprava upisuje u Upisnik oplemenjivačkog prava.

(2) Datum upisa u Upisnik iz stavka (1) ovoga članka istodobno je i datum donošenja rješenja o dodjeli oplemenjivačkog prava.

(3) Uprava donosi rješenje o odbijanju dodjele oplemenjivačkog prava ako se u postupku ispitivanja utvrdi da sorta za koju se traži oplemenjivačko pravo ne ispunjava propisane uvjete. Rok za donošenje rješenja određuje se prema odredbama Zakona o upravnom postupku.

(4) Rješenja iz st. (2) i (3) ovoga članka objavljuju se u službenom glasilu Uprave.

(5) Nakon objave o dodjeli oplemenjivačkog prava u službenom glasilu Uprave, Uprava izdaje uvjerenje o stjecanju oplemenjivačkog prava.

(6) Uz uvjerenje o dodjeli oplemenjivačkog prava, na zahtjev oplemenjivača, može se priložiti i akt stečenog oplemenjivačkog prava.

(7) Izgled i sadržaj uvjerenja iz stavka (5) ovoga članka propisuje Uprava.

članak 17.

(Obveze nositelja oplemenjivačkog prava)

(1) Nositelj oplemenjivačkog prava plaća naknadu za održavanje oplemenjivačkog prava tijekom korištenja tog prava.

(2) Visinu naknade određuje Uprava sukladno Zakonu o administrativnim pristojbama ("Službeni glasnik BiH", broj 14/99).

članak 18.

(Privremena zaštita)

(1) Privremena zaštita pruža se u svrhu očuvanja interesa oplemenjivača tijekom razdoblja između objave zahtjeva za dodjelu oplemenjivačkog prava i dodjeljivanja toga prava.

(2) Privremena zaštita imat će takav učinak da će nositelji oplemenjivačkog prava imati pravo na pravednu naknadu od bilo koje osobe koja je tijekom spomenutog razdoblja učinila radnje koje nakon dodjele prava zahtijevaju dozvolu oplemenjivača kako je navedeno u članku 21. ovoga Zakona.

članak 19.

(Odbor za žalbe)

(1) Protiv rješenja i zaključaka donesenih u postupku stjecanja oplemenjivačkih prava, može se uložiti žalba u roku od tri mjeseca od dana dostave rješenja ili zaključka.

(2) Žalba se podnosi Odboru za žalbe (u daljnjem tekstu: Odbor), koji na prijedlog Uprave imenuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara).

(3) Odbor ima pet članova koji su predstavnici nadležnih entitetskih institucija i Uprave.

(4) Pojediniosti o radu Odbora propisuju se poslovnikom koji donosi Odbor.

članak 20.

(Troškovi postupka dodjele oplemenjivačkog prava)

(1) Za dodjelu i trajanje oplemenjivačkog prava plaćaju se troškovi sukladno propisima navedenim u ovome Zakonu i drugim propisima donesenim na njegovoj osnovi.

(2) Ako troškovi u postupku za stjecanje oplemenjivačkog prava ne budu plaćeni, zahtjev za stjecanje oplemenjivačkog prava se odbacuje.

POGLAVLJE V. PRAVA OPLEMENJIVAČA

članak 21.

(Sadržaj oplemenjivačkog prava)

(1) Sljedeće radnje koje se odnose na reprodukcijski materijal zaštićene sorte zahtijevaju odobrenje oplemenjivača:

- a) proizvodnja ili reprodukcija (razmnožavanje);
- b) kondicioniranje u svrhu razmnožavanja;
- c) nuđenje na prodaju;
- d) prodaja ili drugi način stavljanja u promet;
- e) izvoz;
- f) uvoz;
- g) skladištenje u bilo koju svrhu navedenu u toč. od a) do f) ovoga stavka.

(2) Oplemenjivač svoje odobrenje iz stavka (1) ovoga članka može uvjetovati i ograničiti.

(3) Radnje navedene u stavku (1) toč. od a) do g) ovoga članka koje se odnose na ubrani materijal, uključujući čitave biljke i dijelove biljaka, pribavljene neovlaštenom uporabom reprodukcijskog materijala zaštićene sorte zahtijevaju odobrenje oplemenjivača, osim ako je oplemenjivač imao razumnu mogućnost korištenja svoga prava u vezi s dotičnim reprodukcijskim materijalom.

(4) Radnje navedene u stavku (1) toč. od a) do g) ovoga članka koje se odnose na proizvode izrađene izravno od ubranog materijala zaštićene sorte iz stavka (2) ovoga članka neovlaštenom uporabom ubranog materijala zahtijevaju odobrenje oplemenjivača, osim ako je oplemenjivač imao razumnu mogućnost korištenja svoga prava u vezi s dotičnim ubranim materijalom.

(5) Odredbe st. od (1) do (4) ovoga članka također se primjenjuju na:

- a) sorte koje su u osnovi izvedene iz zaštićene sorte, u slučaju kada zaštićena sorta nije u osnovi izvedena sorta;
- b) sorte koje se sukladno članku 8. ovoga Zakona ne mogu jasno razlikovati od zaštićene sorte i
- c) sorte čija proizvodnja zahtijeva ponovljeno korištenje zaštićene sorte.

(6) U svrhu stavka (5) točke a) ovoga članka, smatrat će se da je neka sorta u osnovi izvedena od druge sorte (izvorne sorte) ukoliko se:

- a) pretežito izvodi iz izvorne sorte ili iz sorte koja je i sama pretežito izvedena iz izvorne sorte, ali zadržava izražajnost bitnih svojstava koja proizlaze iz genotipa ili kombinacije genotipa izvorne sorte;
- b) jasno razlikuje od izvorne sorte;

c) podudara s izvornom sortom u izražavanju bitnih svojstava koja proizlaze iz genotipa ili kombinacije genotipa izvorne sorte, osim razlika koje proizlaze iz postupka izvođenja.

članak 22.

(Iznimke od oplemenjivačkog prava)

(1) Oplemenjivačko pravo ne obuhvaća:

a) radnje poduzete privatno i u nekomercijalne svrhe;

b) radnje poduzete u eksperimentalne svrhe;

c) radnje poduzete u svrhu oplemenjivanja drugih sorti, izuzev slučajeva na koje se primjenjuju odredbe članka 21. stavka (5), te radnje navedene u članku 21. st. od (1) do (4) ovoga Zakona u odnosu na druge takve sorte.

(2) U vezi sa sortama uvrštenim na popis poljoprivrednih biljaka koji donosi Uprava, oplemenjivačko pravo neće povrijediti poljoprivrednik koji uz razumna ograničenja i obvezu čuvanja zakonskih interesa oplemenjivača na vlastitom posjedu u svrhu razmnožavanja koristi proizvod žetve koji je dobio umnožavanjem zaštićene sorte ili sorte obuhvaćene člankom 21. stavak (5) toč. a) ili b) ovoga Zakona na vlastitom posjedu (u daljnjem tekstu: sjeme s poljoprivrednog posjeda).

(3) Pri korištenju sjemena s poljoprivrednog posjeda, poljoprivrednici će biti obvezni oplemenjivaču platiti razumnu naknadu za korištenje sjemena s poljoprivrednog posjeda, koja je znatno niža od naknade za kupljeno sjeme. Mali poljoprivrednici izuzeti su od obveze plaćanja naknade za korištenje sjemena s poljoprivrednog posjeda.

(4) Kriterije za male poljoprivrednike odredit će Uprava.

(5) Oplemenjivač ima pravo zahtijevati potrebne informacije od poljoprivrednika u vezi sa sjemenom s poljoprivrednog posjeda.

(6) Sorte voćaka, ukrasnog bilja, povrća i šumskih biljaka isključene su od iznimke sukladno stavku (2) ovoga članka.

članak 23.

(Iskrpljenje oplemenjivačkog prava)

(1) Oplemenjivačko pravo ne obuhvaća radnje povezane s bilo kakvim materijalom zaštićene sorte ili sorte obuhvaćene odredbama članka 21. stavka (5) ovoga Zakona koji je oplemenjivač prodao ili na drugi način plasirao ili pristao plasirati na teritoriju Bosne i Hercegovine, ili za bilo koji materijal izveden iz spomenutog materijala, osim ako takve radnje:

a) uključuju daljnje razmnožavanje dotične sorte ili

b) uključuju izvoz materijala te sorte, što omogućava razmnožavanje sorte, u zemlju koja ne štiti sorte biljnoga roda ili vrste kojoj ta sorta pripada, osim ako je izvezeni materijal namijenjen konačnoj potrošnji.

(2) U svrhu stavka (1) ovoga članka, materijal u odnosu na neku vrstu ima sljedeće značenje:

- a) reproduksijski materijal bilo koje vrste;
- b) ubrani materijal, uključujući cijele biljke i dijelove biljaka, te
- c) svaki proizvod dobiven izravno od ubranog materijala.

članak 24.

(Ograničenja u korištenju oplemenjivačkog prava)

(1) Osim ako ovim Zakonom nije izriječno određeno, slobodno korištenje oplemenjivačkog prava neće se ograničiti iz drugih razloga osim javnog interesa.

(2) Ako bilo koje takvo ograničenje za posljedicu ima ovlašćivanje neke treće strane za obavljanje bilo kakve radnje koja zahtijeva odobrenje oplemenjivača od strane Uprave, oplemenjivaču će biti osigurana pravedna naknada.

članak 25.

(Mjere kojima se uređuje trgovina)

Oplemenjivačko pravo neovisno je od svih mjera kojima se uređuje proizvodnja, certificiranje i stavljanje u promet materijala sorti ili uvoz ili izvoz takvog materijala. U svakom slučaju, takve mjere neće utjecati na primjenu odredaba ovoga Zakona.

članak 26.

(Trajanje oplemenjivačkog prava)

Oplemenjivačko pravo dodjeljuje se na razdoblje od 20 godina od dana dodjele oplemenjivačkog prava, a u slučaju drveća i vinove loze 25 godina.

članak 27.

(Prestanak oplemenjivačkog prava)

Oplemenjivačko pravo prestaje:

- a) odricanjem nositelja oplemenjivačkog prava;
- b) istekom vremena na koje je stečeno oplemenjivačko pravo;
- c) ukidanjem oplemenjivačkog prava;
- d) ako nisu plaćeni troškovi za održavanje oplemenjivačkog prava niti su plaćeni u naknadno određenom roku od šest mjeseci.

POGLAVLJE VI. NAZIV SORTE

članak 28.

(Naziv sorte)

(1) Sorta se označava nazivom koji će biti njezina generička oznaka. Sukladno stavku (4) ovoga članka, nikakva prava u oznaci registriranoj kao naziv sorte neće sprječavati slobodnu uporabu tog naziva u vezi s dotičnom sortom, čak ni nakon isteka oplemenjivačkog prava.

(2) Naziv sorti ne smije se sastojati isključivo od brojki, osim u slučajevima kada je riječ o ustaljenoj praksi označavanja sorti. Naziv sorti mora biti takav da ne dovodi u zabludu ili izaziva nejasnoće glede osobina, vrijednosti ili identiteta dotične sorte odnosno identiteta oplemenjivača. Posebice se mora razlikovati od svakog naziva koji na teritoriju bilo koje države članice UPOV-a označava neku postojeću biljnu sortu iste ili vrlo srodne vrste.

(3) Oplemenjivač dostavlja naziv sorte Upravi. Ako se utvrdi da taj naziv ne ispunjava uvjete iz stavka (2) ovoga članka, Uprava će odbiti registraciju i zahtijevati od oplemenjivača da predloži drugi naziv u roku od tri mjeseca. Uprava će registrirati taj naziv istodobno s dodjelom oplemenjivačkog prava.

(4) Zaštićeno ime sorte ne ograničava starija prava trećih osoba. Ako se zbog starijeg prava treće osobe zabrani uporaba naziva neke sorte osobi koja ga je sukladno odredbama stavka (7) ovoga članka dužna rabiti, Uprava će od oplemenjivača tražiti podnošenje prijedloga za drugi naziv te sorte.

(5) Sorta se mora prijaviti svim državama članicama UPOV-a pod istim nazivom. Uprava će registrirati tako prijavljeni naziv, osim ako je on protivan zakonu ili javnom poretku. U tom slučaju će od oplemenjivača tražiti podnošenje drugog naziva.

(6) Uprava obavještava nadležna tijela država članica UPOV-a o pitanjima u vezi s nazivima sorti, a posebice u vezi s podnošenjem, registriranjem i ukidanjem naziva, a nadležna tijela država članica UPOV-a svoje primjedbe na naziv sorte mogu uputiti Upravi.

(7) Svaka osoba koja na području Bosne i Hercegovine ponudi na prodaju ili stavi u promet na tržište reprodukcijski materijal neke sorte koja je zaštićena u Bosni i Hercegovini, mora rabiti naziv te sorte čak i nakon isteka oplemenjivačkog prava na tu sortu, osim ako, sukladno odredbama stavka (4) ovoga članka, starija prava sprječavaju takvu uporabu.

(8) Kada se neka sorta nudi na prodaju ili stavlja u promet na tržište, dopuštena je uporaba robnog znaka, trgovačkog naziva ili druge slične oznake uz registrirani naziv sorte. Ako se rabi takva oznaka, naziv ipak mora biti lako prepoznatljiv.

POGLAVLJE VII. PONIŠTENJE I UKIDANJE OPLEMENJIVAČKOG PRAVA

članak 29.

(Poništenje oplemenjivačkog prava)

(1) Uprava će rješenjem poništiti oplemenjivačko pravo kada se ustanovi da:

a) u vrijeme podnošenja zahtjeva iz čl. 11. i 12. ovoga Zakona, odnosno od dana prava prvenstva, sorta nije ispunjavala uvjete iz čl. 7. i 8. ovoga Zakona;

b) u vrijeme iz točke (a) ovoga stavka u slučajevima kada je oplemenjivačko pravo dodijeljeno na temelju podataka i dokumentacije koje je podnio oplemenjivač, a nisu bili ispunjeni uvjeti iz čl. 9. i 10. ovoga Zakona;

c) je oplemenjivačko pravo dodijeljeno osobi koja na to nema pravo, a osoba koja ima na to pravo nije podnijela tužbu sukladno ovome Zakonu.

(2) Rješenje iz stavka (1) ovoga članka Uprava objavljuje u službenom glasilu Uprave.

(3) Ako podnositelj prijedloga za proglašenje rješenja ništavim odustane od svoga prijedloga, Uprava može nastaviti postupak po službenoj dužnosti.

članak 30.

(Ukidanje oplemenjivačkog prava)

(1) Oplemenjivačko pravo bit će ukinuto rješenjem o ukidanju oplemenjivačkog prava ako se ustanovi da:

a) sorta više ne ispunjava uvjete iz čl. 9. i 10. ovoga Zakona;

b) nositelj oplemenjivačkog prava u roku od 30 dana Upravi ne dostavi:

1) podatke, dokumente ili materijale koji omogućavaju provjeru ispunjenosti uvjeta iz čl. 9. i 10. ovoga Zakona,

2) ne plaća pristojbe potrebne za održavanje ovoga prava pravomoćnim i

3) ne predloži drugi odgovarajući naziv sorte u svrhu zamjene postojećeg imena kada je Uprava predložila ukidanje imena, nakon stjecanja oplemenjivačkog prava.

(2) Rješenje iz stavka (1) ovoga članka Uprava objavljuje u službenom glasilu Uprave.

POGLAVLJE VIII. PRIJENOS I USTUPANJE KORIŠTENJA OPLEMENJIVAČKOG PRAVA

članak 31.

(Prijenos oplemenjivačkog prava)

(1) Nositelj stečenog oplemenjivačkog prava ugovorom može prenijeti, potpuno ili djelomično, svoje pravo na drugu osobu.

(2) Odredbe iz stavka (1) ovoga članka odnose se i na podnositelja zahtjeva.

(3) Prijenos prava iz st. (1) i (2) ovoga članka ostvaruje se putem ugovora i upisuje u Upisnik prenesenog oplemenjivačkog prava.

(4) Ugovor koji nije upisan u Upisnik prenesenog oplemenjivačkog prava ne proizvodi pravno djelovanje prema trećim osobama.

(5) Ugovor koji nije sastavljen u pisanom obliku na jednom od jezika u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini i jednim pismom neće biti upisan u Upisnik prenesenog oplemenjivačkog prava.

(6) Uprava propisuje način i sadržaj vođenja Upisnika prenesenog oplemenjivačkog prava.

članak 32.

(Ustupanje oplemenjivačkog prava)

(1) Oplemenjivačko pravo ustupa se ugovorom o licencijski, sukladno ovome Zakonu i ostalim propisima.

(2) Ugovor o licencijski mora biti u pisanom obliku.

(3) Ugovor iz stavka (1) ovoga članka može sklopiti i podnositelj zahtjeva.

(4) Ako je više osoba podnijelo zahtjev za oplemenjivačko pravo ili ako je to pravo steklo više osoba, za ugovor o licencijski potrebna je suglasnost svih osoba.

(5) Ugovor o licencijski upisuje se u Upisnik ustupljenog oplemenjivačkog prava.

(6) Ugovor koji nije upisan u Upisnik ustupljenog oplemenjivačkog prava ne proizvodi pravno djelovanje prema trećim osobama.

(7) Ugovor koji nije sastavljen u pisanom obliku na jednom od jezika u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini i jednim pismom neće biti upisan u Upisnik ustupljenog oplemenjivačkog prava.

(8) Uprava propisuje način i sadržaj vođenja Upisnika ustupljenog oplemenjivačkog prava.

članak 33.

(Ugovor o licencijski)

Ugovor o licencijski sadrži sljedeće podatke:

a) trajanje licencijski;

b) opseg i sadržaj licencijski;

c) visinu naknade za ustupljeno korištenje oplemenjivačkog prava.

članak 34.

(Obvezna licencijski)

(1) Uprava može, na zahtjev zainteresirane osobe, dodijeliti obveznu licencijski kada je korištenje oplemenjivačkog prava od javnoga interesa.

(2) Kada nositelj oplemenjivačkog prava, sam ili posredstvom druge osobe, ne koristi ili nedovoljno koristi to pravo, tada druga osoba može steći pravo uz obvezu plaćanja naknade nositelju oplemenjivačkog prava.

(3) Osoba iz stavka (1) ovoga članka može steći obveznu licenciju samo ako dokaže da raspolaže reprodukcijom materijalom, stručnim, proizvodno-tehničkim i financijskim uvjetima za potpuno korištenje oplemenjivačkog prava.

(4) Nositelj obvezne licencije obavezan je nositelju oplemenjivačkog prava plaćati naknadu koju dogovorno odrede obje strane, a ako se ne postigne dogovor, visinu naknade i način plaćanja određuje nadležni sud.

(5) Obvezna licencija dodjeljuje se na razdoblje od tri godine s mogućnošću produženja kada se utvrdi ispunjenost uvjeta za njeno ponovno stjecanje.

(6) Zahtjev za stjecanje obvezne licencije ne može se podnijeti prije isteka pet godina od stjecanja oplemenjivačkog prava.

POGLAVLJE IX. ZASTUPANJE

članak 35.

(Osobe ovlaštene za zastupanje)

(1) Pravne i fizičke osobe koje se bave zastupanjem u postupku stjecanja oplemenjivačkog prava moraju biti upisane u Upisnik zastupnika.

(2) Uprava propisuje način i sadržaj vođenja Upisnika zastupnika.

(3) Način i postupak kao i osnove koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe iz stavka (1) ovoga članka propisuje Uprava.

POGLAVLJE X. GRAĐANSKOPRAVNA ZAŠTITA

članak 36.

(Tužbeni zahtjevi)

(1) U slučaju povrede oplemenjivačkog prava, tužitelj može tužbom zahtijevati:

a) utvrđivanje povrede prava;

b) zabranu daljnjeg činjenja učinjene povrede i budućih sličnih povreda prestankom ili uzdržavanjem od radnji koje to pravo povrjeđuju;

c) uklanjanje stanja nastalog povredom prava;

d) povlačenje predmeta povrede iz gospodarskih tokova uz uvažavanje interesa trećih savjesnih osoba;

e) potpuno uklanjanje predmeta povrede iz gospodarskih tokova;

f) uništenje predmeta kojima je učinjena povreda prava;

g) uništenje sredstava koja su isključivo ili u pretežitoj mjeri namijenjena ili se rabe za činjenje povreda i koja su u vlasništvu povreditelja;

h) prepuštanje predmeta povrede nositelju prava uz naknadu troškova proizvodnje;

i) naknadu imovinske štete i opravdanih troškova postupka;

j) objavljivanje presude o trošku tuženika.

(2) Pri odlučivanju o zahtjevima iz stavka (1) toč. c), d), e), f), g) i h) ovoga članka sud je dužan uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, naročito razmjer između težine učinjene povrede i zahtjeva, kao i interes ovlaštene osobe za osiguravanje efektivne zaštite prava.

(3) U postupku protiv osoba čije su usluge bile iskorištene za povredu prava, a postojanje te povrede već je pravomoćno ustanovljeno u postupku prema trećoj osobi, pretpostavlja se da postoji povreda prava.

(4) Postupak po tužbi iz stavka (1) ovoga članka je žuran.

članak 37.

(Povreda oplemenjivačkog prava)

Povredom oplemenjivačkog prava, u smislu članka 21. ovoga Zakona, smatra se svako neovlašteno korištenje zaštićene sorte.

članak 38.

(Naknada štete)

(1) Za povrede prava iz ovoga Zakona vrijede opća pravila o naknadi štete i odgovornosti za štetu, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Osoba koja povrijedi oplemenjivačko pravo dužna je platiti nositelju prava odštetu u opsegu koji se određuje prema općim pravilima o naknadi štete ili u posegu koji odgovara ugovorenoj ili uobičajenoj naknadi za zakonito korištenje oplemenjivačkog prava.

članak 39.

(Penal)

(1) Ako je povreda oplemenjivačkog prava učinjena namjerno ili krajnjom nepažnjom, nositelj prava može od osobe koja je povrijedila pravo tražiti naknadu do trostrukog iznosa ugovorene, a ako nije ugovorena, od odgovarajuće uobičajene licencne naknade koju bi primio za korištenje oplemenjivačkog prava.

(2) Pri odlučivanju o zahtjevu za plaćanje penala sud će uzimati u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito opseg nastale štete, stupanj krivnje povreditelja, iznos ugovorene ili uobičajene licencne naknade i preventivni cilj penala.

(3) Ako je nastala šteta veća od penala iz stavka (1) ovoga članka, nositelj prava ovlašten je potraživati razliku do iznosa naknade potpune štete.

članak 40.
(Aktivna legitimacija za tužbu)

Tužbu zbog povrede oplemenjivačkog prava može podnijeti nositelj oplemenjivačkog prava i stjecatelj isključive licencijske.

članak 41.
(Rok za podnošenje tužbe)

Tužba zbog povrede oplemenjivačkog prava može se podnijeti u roku od tri godine od dana kada je tužitelj saznao za povredu i povreditelja, a najkasnije u roku od pet godina od dana kad je povreda prvi put učinjena.

članak 42.
(Privremene mjere)

(1) Sud će odrediti privremenu mjeru radi osiguranja zahtjeva prema odredbama ovoga Zakona, ako predlagatelj učini vjerojatnim:

- a) da je nositelj prava iz ovoga Zakona i
- b) da je njegovo pravo povrijeđeno ili da prijete stvarna opasnost od povrede.

(2) Nositelj prava mora učiniti vjerojatnim i jednu od sljedećih pretpostavki:

- a) opasnost da će ostvarivanje zahtjeva biti onemogućeno ili znatno otežano,
- b) da je privremena mjera potrebna radi sprječavanja nastanka štete koju će biti kasnije teško popraviti, ili
- c) da pretpostavljeni povreditelj, donošenjem privremene mjere koja bi se kasnije u postupku pokazala neopravdanom, ne bi pretrpio veće negativne posljedice od onih koje bi bez donošenja takve privremene mjere pretrpio nositelj prava.

(3) Nositelj prava koji predlaže donošenje privremene mjere bez prethodnog obavještanja i saslušanja suprotne strane dužan je, osim uvjeta iz st. (1) i (2) ovoga članka, učiniti vjerojatnim da bi bilo kakva odgoda donošenja privremene mjere prouzročila nositelju prava nastanak štete koju bi bilo teško popraviti.

(4) U slučaju donošenja privremene mjere prema odredbama stavka (3) ovoga članka, sud će dostaviti rješenje o privremenoj mjeri suprotnoj strani odmah nakon njene provedbe.

(5) Nositelj prava ne mora dokazivati opasnost od onemogućavanja ili znatnog otežavanja ostvarivanja zahtjeva ako učini vjerojatnim da će predložena privremena mjera prouzročiti pretpostavljenom povreditelju samo neznatnu štetu.

(6) Smatra se da opasnost postoji ako bi trebalo ostvarivati zahtjeve u inozemstvu.

(7) Sud može odrediti za osiguranje zahtjeva, prema stavku (1) ovoga članka, bilo koju privremenu mjeru kojom se može postići cilj osiguranja, a naročito:

a) da se pretpostavljenom povreditelju zabrane radnje kojima se povrjeđuje pravo iz ovoga Zakona;

b) da se oduzmu, uklone iz prometa i pohrane predmeti povrede i sredstva povrede koji su isključivo ili u pretežitom mjeri namijenjeni odnosno upotrebljavaju se za činjenje povreda.

(8) Ako je mjera određena prije podnošenja tužbe, sud će u rješenju odrediti i rok u kojem predlagatelj mora podnijeti tužbu radi opravdanja te mjere.

(9) Rok iz stavka (8) ovoga članka ne može biti duži od 20 radnih dana odnosno 31 kalendarskog dana od dana dostave rješenja predlagatelju, ovisno o tomu koji rok kasnije ističe.

(10) Sud mora odlučiti o prigovoru protiv rješenja o privremenoj mjeri u roku od 30 dana od dana podnošenja odgovora na prigovor, odnosno od isteka roka zapodnošenje tog odgovora.

(11) Postupak u vezi s donošenjem privremene mjere je žuran.

članak 43.
(Osiguranje dokaza)

(1) Sud će donijeti rješenje o osiguranju dokaza ako predlagatelj pruži sudu razumne dokaze o tome da:

a) je nositelj prava iz ovoga Zakona;

b) je njegovo pravo povrijeđeno ili da prijete stvarna opasnost od povrede;

c) će dokazi o toj povredi biti uništeni ili kasnije neće moći biti izvedeni.

(2) Nositelj prava koji traži donošenje rješenja o osiguranju dokaza bez prethodnog obavještanja i saslušanja suprotne strane dužan je, osim uvjeta iz stavka (1) ovoga članka, učiniti vjerojatnim i postojanje opasnosti da će dokazi o povredi, zbog radnji protivnika, biti uništeni ili da se kasnije neće moći izvesti.

(3) U slučaju donošenja odluke o osiguranju dokaza prema odredbama stavka (2) ovoga članka, sud će rješenje o osiguranju dostaviti suprotnoj strani odmah nakon izvođenja dokaza.

(4) Sud može rješenjem iz stavka (1) ovoga članka odrediti da se izvede bilo koji dokaz, a naročito:

a) očevid prostorija, poslovne dokumentacije, inventara, baza podataka, kompjutorskih memorijskih jedinica ili drugih stvari;

- b) oduzimanje uzoraka predmeta povrede;
- c) pregled i predaja dokumenata;
- d) određivanje i saslušanje vještaka;
- e) saslušanje svjedoka.

(5) Osiguranje dokaza može se tražiti i nakon pravomoćno okončanog postupka ako je to potrebno za pokretanje postupka prema izvanrednim pravnim lijekovima ili za vrijeme takvog postupka.

(6) U postupku osiguranja dokaza, prema odredbama ovoga članka, primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona koji uređuje izvršenje i osiguranje, a koje se odnose na privremene mjere, osim ako je ovim Zakonom drukčije određeno.

(7) Postupak osiguranja dokaza je žuran.

(8) Ako se kasnije pokaže da je prijedlog za osiguranje dokaza neopravdan ili ako nositelj prava ne opravda taj prijedlog, suprotna strana ima pravo tražiti:

- a) vraćanje oduzetih predmeta;
- b) zabranu korištenja pribavljenih podataka;
- c) naknadu štete.

(9) Sud u postupku osiguranja dokaza, prema odredbama ovoga članka, mora osigurati zaštitu povjerljivih podataka stranaka i voditi brigu o tome da se sudski postupak ne zlorabiti isključivo s namjerom pribavljanja povjerljivih podataka suprotne strane.

članak 44. (Dužnost obavještavanja)

(1) Sud može tijekom parnice, zbog povrede prava iz ovoga Zakona, na temelju opravdanog zahtjeva jedne od stranaka naložiti povreditelju prava da dostavi podatke o izvoru i distributivnim kanalima robe ili usluga kojima se povrjeđuje pravo iz ovoga Zakona.

(2) Sud može naložiti da podatke iz stavka (1) ovoga članka sudu dostave i osobe koje u opsegu komercijalne djelatnosti:

- a) posjeduju robu za koju se sumnja da se njome povrjeđuje pravo iz ovoga Zakona, ili
- b) koriste usluge za koje se sumnja da se njima povrjeđuje pravo iz ovoga Zakona, ili
- c) daju usluge za koje se sumnja da se njima povrjeđuje pravo iz ovoga Zakona.

(3) Smatra se da je neka radnja poduzeta u opsegu komercijalne djelatnosti ako je poduzeta za pribavljanje posredne ili neposredne ekonomske koristi.

(4) Pojam komercijalne djelatnosti ne obuhvaća radnje savjesnih krajnjih potrošača.

(5) Sud može naložiti da podatke iz stavka (1) ovoga članka sudu dostavi i osoba koja je od neke od osoba navedenih u stavku (2) ovoga članka označena kao umiješana u proizvodnju, izradu i distribuciju robe ili pružanje usluga za koje se sumnja da se njima povrjeđuje pravo iz ovoga Zakona.

(6) Podaci traženi na temelju stavka (1) ovoga članka naročito mogu obuhvatiti:

a) ime, adresu, odnosno tvrtku i sjedište proizvođača, izrađivača, distributera, dobavljača i drugih prethodnih posjednika robe odnosno davatelja usluga, kao i namjeravanih prodavatelja na veliko i malo;

b) podatke o količinama proizvedene, izrađene, isporučene, primljene ili naručene robe ili usluga kao i o cijenama ostvarenim za odnosnu robu i usluge.

članak 45. (Izvođenje dokaza)

(1) Ako sud odluči da će izvesti predloženi dokaz koji se nalazi kod suprotne strane, ta strana dužna je na zahtjev suda predati dokazna sredstva kojima raspolaže.

(2) Stavak (1) ovoga članka odnosi se i na bankarsku, financijsku i poslovnu dokumentaciju koja je pod nadzorom suprotne strane, ako je riječ o povredi koja dostiže opseg komercijalne djelatnosti.

(3) U postupku izvođenja dokaza primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona koji uređuje parnični postupak, osim ako je ovim Zakonom drukčije određeno.

(4) Sud mora nakon izvođenja dokaza, sukladno stavku (1) ovoga članka, osigurati zaštitu povjerljivih podataka stranaka i voditi brigu o tome da se sudski postupak ne zlorabi isključivo s namjerom pribavljanja povjerljivih podataka suprotstavljene stranke.

članak 46. (Sredstvo osiguranja za suprotstavljenu stranku)

Na zahtjev osobe protiv koje je pokrenut postupak za određenje privremene mjere ili osiguranja dokaza, sud može odrediti odgovarajući novčani iznos kao sredstvo osiguranja u slučaju neosnovanosti zahtjeva, na teret podnositelja zahtjeva.

članak 47. (Tužba za osporavanje dodijeljenog oplemenjivačkog prava)

(1) Ako je oplemenjivačko pravo dodijeljeno osobi kojoj to pravo ne pripada, osoba koja ima pravo na dodjelu oplemenjivačkog prava može tužbom zahtijevati da je sud proglasi nositeljem oplemenjivačkog prava.

(2) Ako sud usvoji tužbeni zahtjev iz stavka (1) ovoga članka, on nalaže Upravi da u roku od 30 dana od pravomoćnosti presude izvrši upis novog nositelja prava u Upisnik oplemenjivačkog prava.

(3) Ako treća osoba pribavi oplemenjivačko pravo od ranijeg nositelja oplemenjivačkog prava, ona vrijede i za novog nositelja prava ako su bila upisana u odgovarajući upisnik ili uredno prijavljena za upis u upisnik prije zabilješke sudskog spora.

(4) Tužba iz stavka (1) ovoga članka može se podnijeti sve dok traje postupak stjecanja oplemenjivačkog prava i sve dok traje to pravo.

članak 48.

(Tužba za priznanje svojstva oplemenjivača)

(1) Oplemenjivač može tužbom zahtijevati da njegovo ime bude navedeno u odgovarajućim upisnicima i javnim ispravama koje se odnose na dodjelu oplemenjivačkog prava.

(2) Ako sud usvoji tužbeni zahtjev iz stavka (1) ovoga članka, on nalaže Upravi da u roku od 30 dana od pravomoćnosti presude upiše ime oplemenjivača u odgovarajuće upisnike i isprave.

(3) Pravo na podnošenje tužbe iz stavka (1) ovoga članka, nakon smrti oplemenjivača, prelazi na njegove nasljednike.

POGLAVLJE XI. CARINSKE MJERE

članak 49.

(Zahtjev nositelja prava)

(1) Nositelj isključivih prava prema ovome Zakonu koji opravdano sumnja da će doći do uvoza, provoza ili izvoza robe proizvedene protivno odredbama ovoga Zakona može, kod nadležnog carinskog tijela (u daljnjem tekstu: carinsko tijelo), podnijeti zahtjev za zaštitu svojih prava putem carinskih mjera privremenog zadržavanja robe od daljnjeg puštanja u promet.

(2) Carinske mjere podrazumijevaju i obvezno obavještanje nadležne fitosanitarne inspekcije koja provodi mjere prema odredbama ovoga Zakona.

(3) Zahtjev za zaštitu prava, prema stavku (1) ovoga članka, mora sadržavati naročito:

a) podatke o podnositelju zahtjeva i o nositelju isključivog prava iz ovoga Zakona, ako se to nije ista osoba;

b) detaljan opis robe, koji omogućava njenu identifikaciju;

c) dokaze o tome da je podnositelj zahtjeva odnosno osoba koju je on ovlastio nositelj isključivog prava iz ovoga Zakona u vezi s tom robom;

d) dokaze o tome da je isključivo pravo vjerojatno povrijeđeno;

e) druge podatke bitne za odlučivanje o zahtjevu kojima raspolaže podnositelj, kao što su podaci o lokaciji robe i njenom odredištu,

očekivani datum dolaska ili odlaska pošiljke, podaci o prijevoznom sredstvu, podaci o uvozniku, izvozniku, primatelju i sl.;

f) vremensko razdoblje u kojem će carinska tijela postupati prema zahtjevu i koji ne može biti duži od dvije godine od dana podnošenja zahtjeva.

(4) Carinsko tijelo može, prije donošenja odluke kojom udovoljava zahtjevu iz stavka (1) ovoga članka, tražiti od nositelja prava da položi osiguranje za troškove pohrane i prijevoza robe kao i za naknadu štete, koji bi mogli nastati carinskom tijelu u vezi s robom, kao i strani protiv koje je prihvaćen zahtjev iz stavka (1) ovoga članka.

(5) Ako carinsko tijelo udovolji zahtjevu iz stavka (1) ovoga članka, ono o tome obavještava sve carinske ispostave i nositelje prava.

članak 50.

(Postupak nakon privremenog zadržavanja robe)

(1) Ako carinska ispostava pri provedbi carinskog postupka nađe robu koja odgovara opisu robe iz odluke nadležnoga carinskog tijela, ona će tu robu privremeno zadržati od daljnjeg puštanja u promet.

(2) Odluka o privremenom zadržavanju robe uručuje se njezinom uvozniku.

(3) U odluci iz stavka (2) ovoga članka određuje se da se vlasnik robe, odnosno osoba koja je ovlaštena raspolagati robom, u roku od deset radnih dana od dana privremenog zadržavanja može očitovati o tome je li riječ o krivotvorenoj robi, odnosno drugoj povredi prava iz ovoga Zakona.

(4) Ako carinsko tijelo ne primi pisano očitovanje vlasnika ili osobe koja je ovlaštena raspolagati robom u roku iz stavka (3) ovoga članka, ono može, na zahtjev i o trošku nositelja prava, oduzeti i uništiti privremeno zadržanu robu.

(5) Ako vlasnik robe ili osoba koja je ovlaštena raspolagati robom u roku iz stavka (3) ovoga članka podnese izjavu da nije riječ o krivotvorenoj robi odnosno o drugoj povredi prava iz ovoga Zakona, nositelj prava može podnijeti tužbu zbog povrede prava u roku od deset radnih dana od primitka obavijesti o takvoj izjavi.

(6) Ako posebne okolnosti slučaja to opravdavaju, carinsko tijelo na zahtjev nositelja prava može odrediti dodatni rok za podnošenje tužbe iz stavka (5) ovoga članka, koji ne može biti duži od deset radnih dana.

(7) Nositelj prava ili osoba koju on ovlasti za vrijeme privremenog zadržavanja može obaviti pregled i kontrolu robe i prateće dokumentacije u opsegu koji je potreban za utvrđivanje njegovih zahtjeva i za ostvarivanje sudske zaštite njegovih prava uz osiguranje zaštite povjerljivih podataka.

(8) Pravo obavljanja pregleda i kontrole robe ima i njezin uvoznik.

(9) Ako nositelj prava ne podnese tužbu iz stavka (5) ovoga članka, privremeno zadržana roba pušta se u traženu carinski dopuštenu uporabu odnosno promet.

(10) Ako nositelj prava pokrene sudski postupak, carinsko tijelo donijet će odluku o zapljeni robe do donošenja pravomoćne sudske odluke.

članak 51.

(Postupak po službenoj dužnosti)

(1) Ako carinska ispostava pri provođenju carinskog postupka u vezi s uvozom, prevozom ili izvozom robe opravdano sumnja da su određenom robom povrijeđena prava prema ovome Zakonu, ona će privremeno zadržati puštanje te robe u promet i o tome obavijestiti carinsko tijelo.

(2) Carinsko tijelo pismeno obavještava nositelja prava o zadržavanju robe, o sumnji na povredu njegovih prava i o mogućnosti podnošenja zahtjeva prema članku 49. ovoga Zakona u roku od pet radnih dana od dana zadržavanja robe.

(3) Ako nositelj prava podnese zahtjev sukladno stavku 2. ovoga članka, roba se zadržava do donošenja odluke carinskog tijela.

(4) Ako carinsko tijelo udovolji zahtjevu iz članka 49. ovoga Zakona, roba se privremeno zadržava za idućih deset radnih dana.

(5) Nositelj prava mora u roku iz stavka (4) ovoga članka provesti radnje iz članka 50. stavka (7) ovoga Zakona.

(6) Odredbe čl. 50. i 51. ovoga Zakona ne primjenjuju se na uvoz, prevoz ili izvoz robe u malim količinama namijenjenim za privatnu i nekomercijalnu uporabu, koja se unosi ili iznosi kao dio osobne prtljage ili šalje u malim pošiljkama.

članak 52.

(Primjena drugih carinskih propisa)

(1) Na carinski postupak u vezi s robom kojom se povrjeđuju prava iz ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju ostali carinski propisi, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Bliže propise o provođenju carinskih mjera iz ovoga poglavlja Zakona donosi Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH.

(3) Carinski postupak u vezi s robom kojom se povrjeđuju prava iz ovoga Zakona je žuran.

POGLAVLJE XII. PREKRŠAJI

članak 53.

(Prekršaji)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od najmanje 5.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ili poduzetnik koji na način iz članka 37. ovoga Zakona povrijedi oplemenjivačko pravo.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od najmanje 3.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi i kod poduzetnika.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od najmanje 3.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka fizička osoba.

(4) Predmeti koji su nastali činjenjem prekršaja iz stavka (1) ovoga članka oduzet će se i uništiti, a predmeti odnosno uređaji namijenjeni ili upotrijebljeni za činjenje tih prekršaja će se oduzeti.

(5) Prekršajni postupak na temelju odredaba ovoga članka je žuran.

članak 54.
(Zaštitna mjera)

(1) Pravnoj osobi i poduzetniku koji učine prekršaje iz članka 53. stavka (1) ovoga Zakona u obavljanju djelatnosti može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dijelova djelatnosti kojima se povrjeđuje žig u trajanju do jedne godine ako je učinjeni prekršaj naročito težak zbog načina činjenja, posljedica djela ili drugih okolnosti učinjenog prekršaja.

(2) Pravnoj osobi poduzetniku koji učini prekršaj iz članka 53. stavka (1) ovoga Zakona u povratu izreći će se zaštitna mjera zabrane djelatnosti ili dijelova djelatnosti kojima se povrjeđuje žig u trajanju od najmanje jedne godine.

članak 55.
(Inspekcijska kontrola u vezi s prekršajima)

(1) Inspekcijsku kontrolu u vezi s carinskim mjerama kao i u vezi s prekršajima sankcioniranim u članku 53. ovoga Zakona provodi nadležna fitosanitarna inspekcija.

(2) Inspekcijski postupak je žuran.

DIO TREĆI

POGLAVLJE XIII. NADZOR NAD PROVEDBOM ZAKONA

članak 56.
(Nadzor nad provedbom Zakona)

Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH.

POGLAVLJE XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

članak 57.
(Rok za donošenje propisa)

(1) Propise za provedbu ovoga Zakona donosi Vijeće ministara na prijedlog Uprave, u suradnji s nadležnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Iznimno od članka (7) stavka (1) ovoga Zakona, za sorte koje su priznate sukladno propisima koji su vrijedili do stupanja na snagu ovoga Zakona oplemenjivač sorte ili njegov pravni zastupnik mogu, u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, podnijeti zahtjev za stjecanje oplemenjivačkog prava.

(3) Do početka obavljanja djelatnosti u Upravi na temelju članka (1) stavka (1) ovoga Zakona i prema propisima navedenim u ovome Zakonu, a najduže godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, poslovi u Upravi obavljat će se prema propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona.

članak 58.
(Prestanak važenja propisa)

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti novih sorti biljaka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 46/04).

članak 59.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

PSBiH, broj 487/10
23. veljače 2010. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad @ivković**, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Sulejman Tihić, v. r.